

Ekonomika i rynek**INFORMACJA O RYNKU ZIEMNIAKA****INFORMATION ABOUT THE POTATO MARKET**

dr hab. Jerzy Rembeza, prof. nadzw.
 Politechnika Koszalińska, Wydział Nauk Ekonomicznych, ul. Kwiatkowskiego 6e
 75-343 Koszalin, e-mail: jrembeza@tu.koszalin.pl

Sytuacja na rynku ziemniaków zarówno w Polsce, jak i większości innych rynków europejskich znacząco odbiega od obserwowanej w poprzednich sezonach. W przypadku rynku polskiego minione trzy sezony przebiegały pod znakiem przeciętnych cen ziemniaków, nieodbiegających od średniej wieloletniej. Stosunkowo stabilnie zachowywały się ceny także w trakcie poszczególnych sezonów. W bieżącym sezonie zbiory ziemniaków w Polsce oraz w krajach Unii europejskiej uległy silnemu obniżeniu. Według ostatnich szacunków w Polsce spadły z ok. 9,5 mln ton w roku 2017 do 7,4 mln ton, a więc o ok. 19%. W przypadku Unii Europejskiej jako całości spadek wyniósł ok. 15%, z 61,2 mln ton w roku ubiegłym do 52,1 mln ton w roku bieżącym.

Średnie ceny ziemniaków w obrotach targowiskowych (zł/dt)

Miesiąc	Lata				
	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
VII	99,0	90,0	106,52	95,58	100,44
VIII	82,7	97,7	95,98	96,22	106,23
IX	76,9	97,5	86,18	88,38	107,13
X	69,4	96,9	79,29	85,66	105,12
XI	68,0	96,5	78,50	85,19	
XII	68,9	97,3	79,55	86,09	
I	68,5	99,4	81,69	85,77	
II	69,0	99,3	82,98	87,51	
III	67,3	99,7	83,62	87,82	
IV	67,3	100,7	84,17	87,42	
V	67,2	110,9	90,83		
VI	69,3	116,9	88,70	84,95	

Źródło: GUS

Przyczyną spadku zbiorów w większości krajów był niekorzystny przebieg warunków pogodowych, przede wszystkim susza w okresie letnim. W przypadku rynku polskiego wyraźnemu obniżeniu, o ok. 7%, uległa także powierzchnia uprawy. Zgodnie z szacunkami GUS plony w bieżącym roku wyniosły 248 dt/ha i były niższe od ubiegłorocznych o ok. 11%. Szczególnie niekorzystne warunki pogodowe wystąpiły w Polsce zachodniej i północnej, a więc w znaczących regionach produkcji ziemniaka nasiennego oraz na przetwory spożywcze i skrobię, w mniejszym stopniu dotknęły regionów produkcji ziemniaków wczesnych. To

zróźnicowanie znalazło odzwierciedlenie w przebiegu cen ziemniaków. Jeszcze w lipcu nie odbiegały one znacząco od notowanych w poprzednich latach. W kolejnych miesiącach ceny targowiskowe nieco wzrosły, osiągając we wrześniu ponad 100 zł/dt. W stosunku do poziomu z lat poprzednich były więc wyższe o ponad 20%. Podobny wzrost odnotowano w odniesieniu do cen skupu. W efekcie ceny ziemniaków są w bieżącym sezonie najwyższe od 5 lat. Wykazują one ponadto duże zróźnicowanie przestrzenne. Najniższe ceny targowiskowe, poniżej 90 zł/dt, charakteryzowały województwa świętokrzyskie i łódzkie, najwyższe, powyżej 125 zł/dt, województwa lubuskie, dolnośląskie i zachodniopomorskie.

W związku z układem warunków pogodowych niższej podaży można oczekiwać w przypadku ziemniaka nasiennego. Co prawda powierzchnia zakwalifikowanych polowo plantacji nasiennych wzrosła w stosunku do ubiegłego roku o ok. 2% i wyniosła ponad 6,1 tys. ha, ale spadek plonów oraz ryzyko jakości mogą spowodować spadek podaży w stosunku do ubiegłego roku. Presję na wzrost cen ziemniaka nasiennego wzmacniają wysokie ceny ziemniaków jadalnych i na przetwory.

Sytuacja na rynku międzynarodowym wzmacnia presję na utrzymanie wysokich cen także na rynku polskim. Spadek zbiorów dotknął szczególnie kraje będące tradycyjnie eksporterami ziemniaków. W Niemczech zbiory spadły o ok. 25%, do historycznie najniższego poziomu (8,7 mln ton). Duże spadki zbiorów odnotowano także w Belgii, Holandii i Wielkiej Brytanii. Letnia susza niekorzystnie wpłynęła zwłaszcza na podaż ziemniaków o dużych bulwach dla przetwórstwa spożywczego. Efektem spadku zbiorów jest silny wzrost cen na rynkach zachodnioeuropejskich. Na początku listopada ceny uzyskiwane przez producentów kształtowały się na tych rynkach w granicach 26-30 euro/dt i w stosunku do bardzo niskich w poprzednim sezonie były ok. 4-krotnie wyższe. Rynki oczekują utrzymania wysokich cen do końca sezonu. Na giełdzie EEX w połowie listopada ceny ziemniaków na frytki w kontraktach terminowych na kwiecień 2019 r. wynosiły ok. 28,8 euro/dt, a na czerwiec – 30,8 euro/dt.